

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Innovatsiooniklastri toetus“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 72 lõike 5 alusel.

Määrus kehtestatakse koosõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548) (edaspidi *nõukogu määrus*) artikli 10 lõike 2 alusel heaks kiidetud strateegiadokumendiga “Eesti maaelu arengukava 2014–2020” (edaspidi *arengukava*). 2014. aasta 1. jaanuaril algas uus Euroopa Liidu (edaspidi EL) programmiperiood 2014–2020, milles on Eestil EL-i liikmesriigina võimalik osaleda ühenduse maaelupoliitikas ja saada osa EL-i maaelu arengu toetuste eelarvest.

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Põllumajandusministeeriumi teadus- ja arendusosakonna peaspetsialist Kaire Kasearu (625 6186, kaire.kasearu@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi on eelnõule teinud õigusosakonna peaspetsialist Maarika Öövel (625 6197, maarika.oovel@agri.ee) ning keeleliselt toimetas eelnõu sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 625 6523, laura.ojava@agri.ee).

Määrusega kehtestatakse innovatsiooniklastri (edaspidi *klaster*) toetuse saamiseks esitatava tegevuskava esitamise, vastuvõtmise ja heakskiitmise kord ning tegevuskava hindamiskriteeriumid ning klasteri põhikirja, liikmelisuse, juhtimise ning tegevuskava ja selles esitatud tegevuste kohta esitatavad täpsemad nõuded.

Määruse kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1305/2013 artikli 35 alusel. Toetust antakse klasteri poolt välja töötatud tegevuskava rakendamiseks, mille tegevus on oluline innovatsiooni loomiseks ja edendamiseks prioriteetses tegevusvaldkonnas, pidades silmas Eesti maaelu arengukava 2014–2020 koostöö meetme alameetme „Innovatsiooniklaster“ sihtvaldkondasid. Samuti on oluline edendada innovatsioonialast koostööd ja põimumist erinevate tegevusvaldkondade vahel.

Määruse kohaselt kuuluvad toetatavate tegevuste hulka klasteri tegevuskava rakendamiseks vajalikud üldtegevused, sealhulgas klasteri koostöö, koordineerimisega ja võrgustumisega seotud tegevused; klasteri jaoks vältimatult vajalike teavitus- või koolitusüritustel osalemine; infomaterjali, sealhulgas elektroonilise infomaterjali väljaandmine; tulemuste levitamine, sh tulemuste levitamise seotud ürituste korraldamine ja finantsadministreerimine. Peamised toetatavad tegevused klasteri eelarvest on innovatsioonitegevused, sealhulgas katsete, toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogiate väljaarendamine; asjaomase ala uuringud ja teostatavusuuringud.

Põllumajandustoodetest mittepõllumajandustoodete töötlemise teemal innovatsioonitegevuses osalemisele, rakendub alljärgnev riigiabi määrus:

1) komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1-8).

Klastrite toetuseks on perioodil 2015-2021 planeeritud 8 400 000 eurot.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Põllumajandus- ja toidusektoris on järjest olulisem ajakohase info kättesaadavus ja teadustulemuste sobivus kohalike oludega, keskkonnaga ja kliimamuutustega, milles on määrav osa teaduse ja nõuande organisatsioonide koostööl. Koostöö edendamine aitab kaasa tiipsemel teadusuuringute ja tehnoloogia ning põllumajandustootjate, ettevõtjate ja nõustamisteenuste osutajate vahelise seose tugevdamisele.

Nii siseriikliku kui rahvusvahelise koostöö arendamiseks luuakse uue algatusena klaster, mille kontseptsioon on välja kasvanud Euroopa Innovatsiooni Partnerluse põhimõtetest, ent seda on laiendatud vastavalt sektori spetsiifilisi vajadusi silmas pidades. Klasteri tegevuse kaudu on võimalik soodustada uuenduslike lahenduste kiiremat ja ulatuslikumat ülevõtmist praktikasse, et aidata kaasa toote-, turu-, protsessi-, organisatsiooni või personaliinnovatsiooni tekkele maamajandusvaldkonnas.

Kui seni toetati peamiselt üksikprojektide läbiviimist ettevõtjate ja teadusasutuste koostöös, siis klasterid võimaldavad ettevõtjate, konsulentide, teadlaste jt osapoolte vahelise koostöö pikaajalisemat ja strateegilisemat planeerimist ja ühiste tegevuste elluviimist. Samuti on klasteri raames võimalik rakendada laiemat kaasamist mitmete innovatsiooni algatustes (nt mahe, piimandus, loomakasvatus, taimekasvatus jne) ning rakendades ja tõhustades seeläbi koostööd.

Klasteri ülesandeks on tuua kokku teadus ja praktika ning seeläbi luua seos teadusuuringute ja uuenduslike praktikate rakendamise vahel, samuti parandada infovahetust erinevate sektorite, algatuste ja tegevuste vahel. Klasteri eesmärgiks on stimuleerida majandus- ja uuendustegevust, edendades intensiivset suhtlemist, ressursside jagamist ning teadmiste ja oskusteabe vahetamist ning aidates ka tõhusalt kaasa teadmussiirdele, võrgustikutööle ja teabe levitamisele klasteri ettevõtjate vahel. Klasteri lisandväärtus seisneb lisaks selles, et keskenduda olemasolevaid strateegiaid innovatsioonile ning tugevdada sidemeid ettevõtjate, sidusrühmade, ülikoolide ning katselaborite vahel.

Klasteri võrgustik toimib teaduse ja praktika vahelise teabevahetuse ja koostöö parandamisel vahendajana. See hõlbustab kogemuste ja heade praktikate jagamist nii Eesti kui ka EL tasemel. Eestis koondab klasterite tulemusi ja levitab neid sh EL võrgustikule Maamajanduse Infokeskus, mis pakub innovatsiooni tugiteenust ja muuhulgas loob sidemeid Euroopa Innovatsiooni Partnerluse ja klasterite vahel.

Määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) koosneb 17-st paragrahvist.

Eelnõu § 1 kohaselt kehtestatakse määruse reguleerimisala, saamiseks esitatava tegevuskava esitamise, vastuvõtmise ja heakskiitmise kord ning tegevuskava hindamiskriteeriumid ning klasteri põhikirja, liikmelisuse, juhtimise ning tegevuskava ja selles esitatud tegevuste kohta esitatavad täpsemad nõuded.

Määrus on suunatud Eesti teadus- ja arendustegevuse ja innovatsioonistrateegias 2014-2020 "Teadmistepõhine Eesti" eesmärkide täitmisele. Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni edendamise üldeesmärk on alljärgnev:

Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni arendamise üldeesmärk on luua soodsad tingimused tootlikkuse ja elatustaseme kasvuks, heaks hariduseks ja kultuuriks, Eesti kestmiseks ja arenguks.

Sätetatakse, et toetust antakse klasteri poolt koostöös väljatöötatud tegevuskava rakendamiseks, mille tegevus on oluline innovatsiooni loomiseks ja edendamiseks antud

tegevusvaldkonnas, pidades silmas Eesti maaelu arengukava 2014-2020 (edaspidi arengukava) koostöö meetme alameetme „Innovatsiooniklastri“ sihtvaldkondasid.

Innovatsioon käsitletakse millegi uue (idee, tehnoloogia, protsess, toode jne), kasutuselevõttu, mis osutub praktikas edukaks ning annab majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnasõbralikku lisandväärust maaelu arengusse. Innovatsiooni võib saavutada näiteks läbi info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) kasutamise horisontaalselt läbi teiste sektorite. Näiteks infotehnoloogia- ja kommunikatsioonitehnoloogia (sh automatiseerimine ja robotika) kasutamine ja nutirakenduste arendamine põllumajanduses.

Ühe võimalusena tuleb teadvustada maailmas olemasolevate tehnoloogiate, protsesside, toodete ja ideede kombineerimist uuenduslikul moel, et töötada välja uued funktsioonid (näiteks nutirakenduse kasutamine loomade söötmisel ja ravimite manustamisel, kosmosetehnoloogia nt nanomulla kasutamise võimalused taimekasvatuses).

Üldraamistikuna tuleb lähtuda MAK 2014-2020 prioriteetide alljärgnevatest sihtvaldkondadest:

2A) Kõigi põllumajandusettevõtete majandustegevuse tulemuslikkuse parandamine ning põllumajandusettevõtete ümberkorraldamise ja moderniseerimise hõlbustamine, eelkõige eesmärgiga suurendada turul osalemist ja turule orienteeritust ning põllumajandusliku tegevuse mitmekesistamist

5C) Taastuvate energiaallikate, kõrvalsaaduste, jäätmete, jääkide ja muude toiduks mittekasutatavate toorainete pakkumise ja kasutamise hõlbustamine biomajanduse edendamise eesmärgil

4C) Mullaerosiooni tõkestamine ja mulla majandamise parandamine.

Klaster märgib ära tegevuskava esitamisel peamise sihtvaldkonna klastri osas kui ka lisa sihtvaldkonnad innovatsioonitegevuste osas. Peamise sihtvaldkonna alla arvestatakse ka üldtegevuskulud.

Eelnõu § 2 kohaselt on toetus vähese tähtsusega riigiabi põllumajandustoodetest mittepõllumajandustoodete töötlemise teemal koostatud klastri innovatsioonitegevuses rakendamises osalejatele.

Riigiabi on EL toimimise lepingu artikli 107 lõige 1 järgi igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist. Kuigi riigiabi on Euroopa Liidu ühisturuga põhimõtteliselt kokkusobimatu, kehtivad siiski teatud erandid. Vähese tähtsusega abi on seega üks erandeid, mille alusel võib riigiabi tunnustele vastavat toetust ettevõtjatele anda.

Määruse alusel klastri kaudu põllumajandustoodete töötlejale või põllumajandustoodetest muid tooteid töötlevale ettevõtjale antav toetus on vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1-8), tähenduses,

Põllumajandustoodete esmatootmise valdkonnas ning selles valdkonnas tegutsevate ettevõtjate osas riigiabi teavitamist ja reegleid rakendada vaja ei ole, võimalik on rakendada toetust määruga 100%. Vastavalt nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artiklile 81 ei kohaldata EL toimimise lepingu artikleid 107, 108 ja 109 maksete suhtes, mida liikmesriigid teevad kooskõlas selle määrusega, mis kuuluvad ELi toimimise lepingu artikli 42 reguleerimisalasse. Põllumajandustooteks loetakse aluslepingu I lisas loetletud tooted, välja

arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1379/2013 I lisas loetletud kalandus- ja vesiviljelustooted. Põllumajanduslik esmatootmine on aluslepingu I lisas loetletud põllundus- ja loomakasvatussaaduste tootmine ilma täiendava töötlemiseta kõnealuste toodete olemust muutmata.

Abi andmise hetkeks tuleb lugeda tegevuskava heakskiitmise otsuse kuupäeva ehk siis kuupäeva, millal innovatsioonitegevuses osaleval ettevõtjal tekkis seaduslik õigus seda abi saada.

Abi väljaspool ülalpool nimetatud põllumajandustoodete tootmist on vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 mõistes. Abi osakaal võib olla 100%, kõigi vähese tähtsusega antavate abi summa iga tegevuses osaleva ettevõtja kohta ei või ületada 200 000 eurot kolme eelnev majandusaasta jooksul. (Lisaks kehtivad komisjoni määruse sätted ühe ettevõtja mõiste kohta: 200 000 euro piir ei tohi olla ületatud kõigi üheks ettevõtjaks loetavate ettevõtete kohta kokku.) Samuti ei tohi ühe ettevõtja kõigi vähese tähtsusega antavate abide kogusumma ületada 500 000 eurot. Klaster peab kontrollima osalejate vähese tähtsusega abi andmeid, igale innovatsioonitegevuses osalejale tuleb väljastada info, kui suur on planeeritav abi maht ja mis on lõplik abi maht. Planeeritav abi mahu võib teavitada koos tegevuskava eelarve esitamisega. Ettevõtja on kohustatud ise pidama arvestust saadud vähese tähtsusega abi summa üle. Lõpliku abi mahu esitab klaster maksetaotlusega koos PRIA-le, kus on kokkuvõtte ettevõtjatest nende kohta arvestatud abi mahust ning PRIA kannab andmed riigiabi registrisse.

Klaster peab küsima osalejatelt vähese tähtsusega abi andmeid või kontrollima neid vastavast registrist Rahandusministeeriumi veebilehe kaudu, igale osalejale tuleb väljastada teave, kui suur oli tema kohta arvestatud abi maht. Klasteri puhul, mille raames saavad kasu ettevõtjad, arvestatakse summat järgmiselt: klaster esitab eelarvega teabe vähese tähtsusega abi kohta ehk kuidas on jaotatud VTA summa kõigi kasusaajate vahel iga innovatsioonitegevuse lõikes ja PRIA kannab vastavad summad VTA registrisse. Klaster peab teavitama omakorda kasusaajaid sellest, et klaster osalemine tähendab talle vähese tähtsusega abi saamist. Kui klasteri tegevused viiakse ellu väiksemas mahus või tegevuste lõpuks selgub teistsugune abisummade jaotus kasusaajate vahel, siis muudab PRIA klasteri summasid vastavalt tegelikkusele. Seega võib antud vähese tähtsusega abi summa olla ajaliselt muutuv suurus, mis saab aga muutuda ainult vähenemise suunas.

Kui tegevuskava rakendamise kestel selgub, et kasusaajal on piirmäär täis saanud, siis sellel kasusaajal ei ole enam võimalik tegevuskava rakendamisel osaleda või ta peab oma osaluse ise kinni maksma.

Klasteri üldtegevustele ei kohaldata vähese tähtsusega abi, sest ei ole täidetud EL toimimise lepingu artikli 107 lõige 1 kõik tingimused.

Kehtivad ka komisjoni määruse sätted ühe ettevõtja mõiste kohta. Konkurentsieeskirjade kohaldamisel on ettevõtja igasugune majandustegevusega tegelev üksus, olenemata tema õiguslikust seisundist ja rahastamisviisist. kontserni kuuluvatele või muul viisil omavahel seotud ettevõtjatele toetuse andmisel arvestatakse üheks ettevõtjaks sellised ettevõtjad, kes on omavahel Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 artikli 2 lõikes 2 sätestatud suhtes.

Kontserni mõistele on uues Euroopa Komisjoni poolt väljatöötatud VTA määruses 1407/2013 sätestatud ühe ettevõtja määramise aluseks järgmised seosed:

1. ettevõtte omab teises üksuses aktsionäride, osanike või liikmete hälteenamust;
2. ettevõttel on õigus ametisse määrata või ametist vabastada enamikku teise üksuse haldus-, juht- või järelevalveorgani liikmetest;

3. ettevõttel on õigus rakendada teise üksuse suhtes valitsevat mõju vastavalt teise ettevõttega sõlmitud lepingule või selle asutamislepingule või põhikirjale;
4. ettevõtte, mis on teise ettevõtte aktsionär või osanik, kontrollib vastavalt kokkuleppele teiste aktsionäride või osanikega üksi sellise ettevõtte aktsionäride või osanike hääleteenamust.

Üheks ettevõtjaks peetakse ka ettevõtteid, mis on punktides 1-4 kirjeldatud suhtes ühe või enama muu ettevõtte kaudu.

Eelnevates sätetest tuleneb, et kui mitu samasse kontserni kuuluvat äriühingut omavad koos kolmandas äriühingus osalust, mille summaarne osalus on üle 50%, on ka kolmas äriühing sellesse kontserni kuuluv tütaretevõtja.

VTA arvestuse kontekstis loetakse kontserniks vaid Eestis seoseis omavad ettevõtted. Kui näiteks Eestis asuva tütaretevõtte (a) emaetevõtte (b) asub väljaspool Eestit ja sellel emaetevõttel on Eestis veel teinegi tütaretevõtte (c), siis VTA arvestamisel lähtutakse vaid ettevõtte (a) VTA saldost ning teist Eestis asuvat tütaretevõtet (c) ei arvestata.

Vastavalt komisjoni määrusele 1407/2013 ei tohi ühele ettevõtjale, ja kontsernile, millesse ettevõtja kuulub, antava vähese tähtsusega abi (VTA) kogusumma mis tahes kolme ettevõtte majandusaasta pikkuse ajavahemiku jooksul ületada 200 000 eurot.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse nõuded klastrile.

Toetust võib taotleda klaster, kes tegutseb mittetulundusühingu (edaspidi MTÜ) vormis. Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 72 lõige 1 sätestab, et MTÜ liikmeteks on vähemalt kümme põllumajandustootjat või –töötajat. Sama paragrahvi samas lõikes nimetatud juriidiline isik, keda kaasatakse, on teadus- ja arendusasutus või eraõiguslik juriidiline isik, mille peamine eesmärk on uute toodete, tavade, protsesside või tehnoloogiate arendamine. Eelpool nimetatud partnerid on olulised, et aidata ellu viia tootjatele-töötajatele vajalikke innovatsioonitegevusi koostöös. Eraõiguslik juriidiline isik võib olla nn start-up firma, kes on uute toodete, tavade, protsesside või tehnoloogiate arendamisega tegelenud ja tal on võimalik klastrile vajalikku sisendit anda nii kogemuse, kui ka kompetentsi osas. Samuti kui klaster peab vajalikuks, siis võib teine juriidiline isik olla ka partner, kes vastutab finantsadministratsiooni eest.

Klastris on oluline, et tegevused viiakse ellu liikmete ja partnerite vahel koostöös ning teenuseid sisse ei osteta. Suurem enamus tegevustest on klastris innovatsioonitegevused ning seetõttu on oluline, et kaasatud oleksid teadus- ja arendusasutus või muu eraõiguslik juriidiline isik, kelle peamine eesmärk on uute toodete, tavade, protsesside või tehnoloogiate arendamine.

Klastrisse kaasatavate partnerite leping võib olla ühise tegutsemise leping, koostöö leping vms, millega osapooled lepivad kokku kes mille eest vastutab ja kuidas planeeritud tegevused ellu viiakse. Kui klastrisse kaasatakse teised juriidilised isikud lepingu alusel, siis osapooled lepivad kokku ja koostavad lepingu, mis sisaldab alljärgnevat:

- 1) lepingu sõlmimise eesmärki;
- 2) klatri partnerite kaasamise ja lahkumise kord;
- 3) partnerite ning neid esindavate isikute kontaktandmed;
- 4) partnerit esindama volitatud organisatsiooni ning selle kontaktisiku andmed;
- 5) partnerite õigusi ja kohustusi tegevuste elluviimisel;
- 6) võimalikke sanktsioone kohustuste mittetäitmise puhul;
- 7) klatri üldkoosoleku hääletamise protsessi;
- 8) klatri ja partnerite vahelisi koostööprintsipi;
- 9) lepingu kehtivuse aega;

10) muid partnerite jaoks olulisi aspekte.

Leping avalikustatakse kas Maamajanduse Infokeskuse kodulehel või klatri enda kodulehel. PRIA kontrollib lepingu nõudeid tegevuskavas nimetatud veebilehel. Lepingu allkirjastavad kõik osapooled.

Klatri põhikirja või lepingu võib avaldada Maamajanduse Infokeskuse innovatsioonivõrgustiku veebilehel. Juhul kui ta ei saa seda eelpool nimetatud veebilehel avaldada, esitab ta selle lisadokumendina PRIA-sse. See tähendab, kui põhikiri või leping sisaldab salastatud infot, mis on seotud innovatsiooni arendamisega, siis ei avaldata dokumenti veebilehel vaid esitatakse PRIA-sse.

Klatri liikmeteks peab olema vähemalt kümme põllumajandustootjat ja töötajat, kes on esitamise aastale vahetult eelnenud kahele aastale tegelenud põllumajandusliku majandustegevusega ning kelle omatoodetud põllumajandustoodete või nende töötlemisel saadud toodete müügitulu on mõlemal majandusaastal ületanud 4000 eurot ja moodustanud üle 50 protsendi kogu müügitulust. PRIA kontrollib antud nõuet majandusaasta aruande järgi ja kümne põllumajandustootja- ja töötaja kohta. Need kümme, keda PRIA kontrollib, märgib klaster ära osalejate nimekirjas. Samuti peab olema igal kontrolli hetkel tagatud lõikes 4 sätestatud nõue.

Kui toimub klatri tegevuskavaga seotud üldkoosoleku hääletamine, siis otsus võetakse vastu vastavalt Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 72 lõikele 3. Kui otsuse poolt hääletab kokku vähemalt 80 protsenti klatri liikmeks olevatest põllumajandustootjatest või töötajatest. Hääletamisel arvestatakse kõikide klattris osalevate põllumajandustootjate või –töötajate hääli, mitte ainult neid kümnet, kes on nimetatud lõikes 4. Ülejäänud 20% hääli võivad omada klatri partnerid (nt teadusasutused). Kuna antud meede on suunatud põllumajandustootja või –töötaja probleemi, kitsaskoha jne lahendamiseks, siis on oluline, et klatri tegevuskava on koostatud selliselt, et jõutakse planeeritud põllumajandustootjate- ja töötajate poolt seatud eesmärkideni. Vastav hääletamise protsent peab olema sätestatud klatri põhikirjas ja ka lepingus.

Üldkoosoleku otsuse protokoll koostatakse, allkirjastatakse kõikide poolt ning esitatakse koos teiste nõutud dokumentidega PRIA-sse.

Klaster peab olema avatud vähemalt tegevuskava eesmärkides elluviimisest huvitatud põllumajandustootjatele ja/või töötajatele. Klaster ise otsustab, mil määral ja kuidas ta avatud on, nt võib klaster olla avatud just tulemuste levitamise osas.

Klattril ei ole riikliku maksu maksuvõlga, ei toimu likvideerimismenetlust ega ei ole tehtud pankrotiotsust. Klaster on riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tähtajal tagasi maksnud või toetuse tagasimaksmise ajutamise korral on tagasimaksed tasunud ettenähtud summas. PRIA kontrollib antuid nõudeid MTÜ kohta, mitte liikmete ega partnerite kohta.

Eelnõu §-s 4 sätestatakse nõuded tegevuskavale.

Eelnõu § 4 lõige 1 sätestatakse, et klatri tegevuskava koostatakse kuni 4 aastaks ehk 48 kuuks antud määruse mõistes. See tähendab, et klaster võib planeerida oma tegevusi pikemalt, kuid selle määruse mõistes on toetatav 48 kuud.

Eelnõu § 4 lõige 2 sätestab tegevuskava sisu.

Tegevuskavas peab olema kirjas klatri nimi, klatri esindaja nimi ning klatri planeeritav periood kuudes. Samuti märgitakse ära taotletava toetuse suurus.

Klaster peab vastavalt klatri sisule määrama peamise sihtvaldkonna, kuhu klaster kõige enam panustab ning kui on, siis lisa sihtvaldkonnad. Sihtvaldkondade määramisel tuleb ka määrata, mis summas sinna panustatakse ning iga innovatsioonitegevusele tuleb samuti määrata sihtvaldkond. Peamise sihtvaldkonna alla arvestatakse ka klatri üldtegevuskulude summa. Tegevusvaldkonna valiku teeb klaster ja peamiselt on see oluline seire jaoks ning indikaatorite hilisemalt mõotmisel.

Klaster valib ühe alljärgnevast nii klastrile kui ka iga innovatsioonitegevuse kaupa:

2A) Kõigi põllumajandusettevõtete majandustegevuse tulemuslikkuse parandamine ning põllumajandusettevõtete ümberkorraldamise ja moderniseerimise hõlbustamine, eelkõige eesmärgiga suurendada turul osalemist ja turule orienteeritust ning põllumajandusliku tegevuse mitmekesisistamist

5C) Taastuvate energiaallikate, kõrvalsaaduste, jäätmete, jääkide ja muude toiduks mittekasutatavate toorainete pakkumise ja kasutamise hõlbustamine biomajanduse edendamise eesmärgil

4C) Mullaerosiooni tõkestamine ja mulla majandamise parandamine.

Klaster peab küsima osalejatelt vähese tähtsusega abi andmeid või kontrollima neid vastavast registrist Rahandusministeeriumi veebilehe kaudu, igale osalejale tuleb väljastada teave, kui suur on tema kohta arvestatud abi maht. Klaster esitab PRIAle koos maksetaotlusega kokkuvõtte ettevõtjatest või tema töötajatest ja nende kohta arvestatud abi mahust ning PRIA kannab andmed riigiabi registrisse.

Tegevuskava peab sisaldama klatri tegevusvaldkonna arengu eesmärkide kirjeldust nt mida soovitakse antud klatriga saavutada. Tegevusvaldkonnad on näiteks: 1) piima tootmine ja töötlemine; 2) liha tootmine ja töötlemine; 3) põllukultuuride tootmine ja töötlemine; 4) aiandussaaduste tootmine ja töötlemine; 5) mahepõllumajandussaaduste tootmine ja töötlemine.

Tegevuskava koostamisel tuleb kirjeldada tegevusvaldkonna hetkeolukorda ning vajadus, milleks klaster on ellu kutsunud ning kas selle vajaduse ja eesmärgi täitmiseks on olemas vajalik potentsiaal nii pädevate ekspertide kui ka laiemalt innovatsiooni rakendamise näol. Tegevuskavas peab olema kirjeldatud eesmärgid kuhu tahetakse jõuda ning mis tegevusi planeeritakse eesmärgi saavutamiseks teha.

Tegevuskava peab sisaldama innovatsiooni elementi. Innovatiivsust ei defineerita vaid hindamiskomisjon ja vajadusel innovatsiooni ekspert hindavad klatri innovatiivsust. Klattris loodav innovatsioon peab olema rakendatav, eelkõige klatri põllumajandustootjate/töötlejate seas ja ka tegevusvaldkonnas laiemalt.

Kuna klatri peamine prioriteet on innovatsiooni edendamine, siis peamised tegevused on samuti seotud innovatsioonitegevusega. Eelistatakse klattrit, mis panustab innovatiivsetesse suundadesse mitte ainult tootmises või töötlemises vaid kogu tarneahela lõikes – vähemalt tootmine, töötlemine, turustamine. Eelpool nimetatud innovatsioonitegevusi peab olema vähemalt kolm ning iga eraldiseisva innovatsioonitegevuse maksimaalne summa on 100 000 eurot. Kui esitatakse rohkem kui kolm innovatsioonitegevust, siis tuleb innovatsioonitegevuse kirjeldus, mis sisaldab lahendusteid, metoodikat ja klatri liikmete või partnerite tööülesannete jaotust, esitada igas innovatsioonitegevuses. Innovatsioonitegevuste tööülesande jaotamisel tuleb arvestada, et iga innovatsioonitegevuse üks elluviija on teadus- ja arendusasutus või eraõiguslik juriidiline isik, mille peamine eesmärk on uute toodete, tavade, protsesside või tehnoloogiate arendamine. Samuti tuleb klatri teiste osalejate panus ära märkida osalejate nimekirjas. Kõikide klattris osalejate panus (nt huvi ühes või mitmes innovatsioonitegevuses panustada teadmiste, kogemuste, vahendite vms.) märgitakse ära klatri osalejate nimekirjas. Innovatsioonitegevuse läbiviijal peab olema varasem kogemus vastava tegevuse elluviimiseks (nt. hariduskäik). Tegevuse läbiviija on tegevuse eest vastutav liige või partner. Tegevuse läbiviija võib näidata kogemust CV lisamisega tegevuskavale või

varasemate tegevuste kirjeldusena. Kui näiteks katse innovatsioonitegevust viib ellu teadusasutuse esindaja, siis ära näidata tema kogemus vastava teema osas ning teadusasutus peab omama vajalikke ruume ja vahendeid, mis on vastavuses tehtava tegevuse tegevusvaldkonnaga, eesmärkide ja ajakavaga ning mis tagab tegevuse tähtaegse elluviimise. Samuti kui näiteks finantsadministratsiooni eest vastutab üks klatri liige või partner, siis ka tema varasem kogemus raamatupidamise vallas, samuti näidata vahendid, et oleks võimalik oma tööülesandeid täita.

Tegevuskava tegevuste planeerimiselt tuleb lähtuda eelarvest. Maksimaalse perioodi peale on maksimaalne toetuse summa 800 000 eurot, mis jaguneb üldtegevuskuludeks, sealhulgas klatri kaudsed kulud ja innovatsioonitegevustega seotud kuludeks. Maksimaalselt võivad üldtegevuskulud olla kogu eelarvest 25% ning 75% innovatsioonitegevustele. Samuti lühemaks perioodiks koostatava tegevuskava juures peab arvestama eelarve proportsionaalsust. Ehk kui klatri tegevuskava koostatakse kaheks aastaks, siis eelarve maksimaalselt saab olla 400 000 tuhat ja vastavalt üldkulud 25% ja innovatsioonitegevusega seotud kulud 75%. Innovatsioonitegevuste osas tuleb esitada indikatiivne eelarve kalkulatsioon ja selge ning konkreetne eesmärk. Detailne eelarve koos hinnapakkumistega, esitatakse enne innovatsioonitegevuse elluviimist.

Tegevuskavas peab olema tagatud rahastatavate tegevuste sidusus vastavalt klatri eesmärkidele. Tegevuskavas nimetatud tegevused peavad olema sisuliselt seotud, et jõuda klatri seatud eesmärkideni. Iga tegevus peab olema läbi mõeldud, miks ja kuidas ta klatri eesmärkidesse panustab ja kuidas aitab viia klatri eesmärkideni ja tulemusteni.

Oluline on koostöö klatri liikmete ja partnerite vahel, samuti võrgustumine muuhulgas EL tasandil. Võrgustumine on partnerite otsimine ja uute kontaktide loomine ja olemasolevate kontaktide hoidmine läbi erinevate võrgustike. Loodud on erinevad innovatsioonivõrgustikud, kus klaster saab osaleda, et teadmisi ning kogemusi saada ja levitada. Samuti on loodud Eesti tasandil innovatsioonivõrgustik. Ühe võimalusena on klatriil võimalus tulemusi levitada ja infot koguda samuti võrgustike kaudu.

Lisaks võib olla muid võimalusi info ja tulemuste vahendamiseks. Kuna tegemist on 100% avaliku finantsressursiga, siis klatri innovatsioonitegevuste tulemused peavad olema kõigile kättesaadavad.

Lisaks võib märkida vajalikud lisaandmete väljad, mida on vaja nõuetele vastavuse kontrollimiseks või seire- ja hindamisprotsessi läbiviimiseks.

Eelnõu § 4 lõikes 3 sätestatakse tegevuskavas innovatsiooni edendamise ulatus. Klatri koostatav tegevuskava peab olema suunatud innovatsiooni edendamiseks tegevusvaldkonna tasandil vähemalt Eestis. Näiteks innovatsiooni suund võib olla piima tootmise ja töötlemise edendamiseks Eesti tasandil. Innovatsiooni määruuses ei defineerita vaid innovatsiooni hindab peamiselt hindamiskomisjon. Hindamiskomisjoni on õigus kaasata eksperte sealhulgas ka innovatsioonieksperte. Ekspert on pädev isik, kes omab teadmisi ja kogemusi vastavas või sarnases valdkonnas.

Eelnõu § 4 lõikes 4 sätestatakse klatri tegevuskava varasema lõpetamise või tegevuskava pikendamise võimalus. Klaster võib taotleda tegevuskava lõpetamist enne tegevuskava heakskiitmise otsuses märgitud kuupäeva. Lõpetamise tingimus on, kui ilmnevad klatriist sõltumatud asjaolud, mis ei võimalda tegevuse jätkamist või muudavad selle jätkamise põhjendamatuks. Samuti tuleb esitada põhjendus, mistõttu taotletakse tegevuskava rakendamiseks pikendust. Vastavasisuline teavitustuleb edastada vabas vormis PRIA-sse elektrooniliselt.

Eelnõu § 5 sätestatakse nõuded tegevuskavas esitatud tegevuste kohta

Eelnõu § 5 lõikes 1 ja 3 sätestatakse, et klatri eesmärkide saavutamiseks antakse toetus tegevustele, mis jagunevad kaheks:

- 1) tegevuskava rakendamisega seotud üldtegevused;
- 2) innovatsioonitegevused.

Eelnõu § 5 lõikes 2 sätestatakse nõuded tegevuskavas esitatud tegevuste kohta.

Alljärgnevate tegevuste raames võib kombineerida lõikes 1 nimetatud tegevusi:

- 1) katseprojektide ning uute toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogiate arendamine;
- 2) koostöö väikeettevõtjate vahel, et korraldada ühiseid tööprotsesse ning jagada vahendeid ja ressursse;
- 3) kliimamuutuste leevendamiseks või kliimamuutustega kohanemiseks võetud ühismeetmete ning keskkonnaprojektide ja kasutuselolevate keskkonnatavade ühise käsitlemise edendamine;
- 4) põllumajanduse mitmekesistamine tervishoiu, sotsiaalse lõimumise, kogukonna toetatud põllumajanduse ning keskkonna- ja toitumise haridusega seotud tegevuste kaudu
- 5) erinevate teadustulemuste koondamine, analüüsimine ja levitamine.

Tegevuste tüüpid on nimetatud koostöö meetme juhendis (Guidance document „Co-operation“ measure) Lisas 1.

Üldtegevusteks võivad olla tegevused, mis on seotud laiemalt klatri tegevustega ja mis on peamiselt tugitegevused klatri eksisteerimiseks ja innovatsioonitegevuste läbi viimise efektiivistamiseks nt: klatri koostöö, koordineerimisega ja võrgustumisega seotud tegevused; klatri jaoks vältimatult vajalike teavituse- või koolitusüritustel osalemine; teabematerjali, sealhulgas elektroonilise teabematerjali väljaandmine; tulemuste levitamine, sh tulemuste levitamisega seotud ürituste korraldamine ning finantsadministreerimine.

Innovatsioonitegevused on seotud konkreetselt klatri innovatsiooni suuna edendamisega ja läbi viidud klatri liikmete ja partnerite vahel. Tegevused on: katsete, toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogiate väljaarendamine; asjaomase ala uuringud ja teostatavusuuringud.

Uute toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogiate arendamisega seotud tegevused toimuvad enamasti laboritingimustes ja katsebaasides. Näiteks võib innovatsioonitegevus olla suunatud olemasoleva tehnoloogia kohandamisele tingimustele, kus neid ei ole varem rakendatud. Toodete arenduse innovatsioonitegevus ei hõlma olemasolevate toodete, tooteliinide, tootmisprotsesside, teenuste ja muude toimingute rutiinset või perioodilist muutmist, isegi kui sellised muudatused tähendavad täiustamist. Tootearenduse innovatsioonitegevus võib olla uute või täiustatud toodete, tavade, protsesside või tehnoloogiate prototüüpide loomine, katsetamine, kui põhieesmärk on tehniliselt täiustada veel mittevalmis toodet, tava, protsessi või tehnoloogiat. See võib hõlmata kaubanduslikul eesmärgil kasutatavate prototüüpide ja katseprojektide arendamist, kui prototüüp on tingimata kaubanduslik lõpptööde.

Katse innovatsioonitegevuse raames toetatakse tegevusi, mis on seotud toodete, tava, protsessi või tehnoloogiate katsetamisega tingimustes, kus neid ei ole varem rakendatud. Katseprojekti raames testitakse eri kontekstis tehnoloogia, meetodite ja tövõtete ärilist kasutamist ning vajaduse korral kohandatakse.

Asjaomase ala uuringud (*Studies of the Area Concerned* – ingl. keeles) on uuringud, mis käivad asjasse puutuva klatri teema ja eesmärgi kohta ning on vältimatult vajalikud klatri eesmärgi saavutamiseks.

Teostatavusuuring (*Feasibility Study* – ingl. keeles) on eeluuring, mille käigus tehakse kindlaks eesmärkide saavutamise võimalikud variandid ning valitakse välja kõige

otstarbekam(ad) alternatiiv(id). Uuring hõlmab projekti nii tehnilist, majanduslikku kui institutsionaalset-organisatsioonilist teostatavust, üldjuhul lisaks ka sotsiaalse ning keskkonna mõju hindamist.

Eelnõu § 5 lõikes 5 sätestatakse, millistele tegevustele toetust ei anta. Toetust ei anta:

- 1) tegevustele, mis ei ole seotud klatri eesmärkidega;
- 2) koolituskulud, mis ei ole vältimatult vajalikud tegevuskava rakendamise jaoks;
- 3) tootlikud investeeringud;
- 4) uuringud, mis ei vasta klatri põllumajandustootja/töötaja praktilistele vajadustele.

Eelnõu § 5 lõikes 6 sätestatakse, et määruse alusel ei hüvitata tegevuskava või tegevuskava üksikuid tegevusi, mis on juba saanud finantseerimise otsuse ehk siis ei tohi olla topelt rahastamist klatri üksiku tegevuse või kogu tegevuskava raames.

Eelnõu § 5 lõikes 7 sätestatakse, et klatri tegevusi võib hakata tegema tegevuskava esitamisest järgmisel päeval, omal vastustusel ning sel juhul abikõlblikud kulud makstakse välja ainult klatrile, kes on hindamisel saanud heakskiidu.

Eelnõu § 6 sätestatakse abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud.

Eelnõu § 6 lõigetes 1-6 sätestatakse abikõlblikud kulud.

Kulud jagunevad vastavalt eelnõu üldtegevuskuludeks, sh kaudsed kulud ning innovatsioonitegevuse kuludeks.

Üldtegevuskuludest on abikõlblikud:

- 1) tegevuste elluviimiseks vajalikud personalikulud, sh koordinaatori töötasu;
- 2) klatri koostöö, koordineerimise ja võrgustumise edendamisega seotud kulud, sh transport ehk mootorsõiduki liisimise, rentimise või üürimise kulud, kuni 320 eurot kuus. Samuti koosolekute pidamise ruumi- ja tehnika üürimise ja rentimise kulud.
- 3) klatri liikmete lähetuskulud, sealhulgas koolituse osavõtumaks, majutus- ja sõidukulud. Koolituseks võib tõlgendada ka nt seminare ja konverentse;
- 4) teabematerjalide, sh elektroonilise materjali väljaandmisega seotud kulud. Väljaandmise alla käib kõik alates kujundamisest kuni trükkimise või elektroonselt edastamiseni;
- 5) klatri innovatsioonitegevuste tulemuste levitamisega seotud kulud, sealhulgas infopäeva korraldamine, teisi klatri tulemusi tutvustavate ürituste korraldamine, sh ruumide ja tehnika üürimise ja rentimise ning toitlustuse kulud, samuti bussi üürimise ja rentimise kulud;
- 6) tõlkekulud nii suuliselt kui kirjalikult;
- 7) konkreetselt klatri finantsadministratsiooniga seotud kulud;
- 8) rahastamisallika sümboolika kasutamisega seotud kulud.

Kaudsete kulude all on abikõlblikud:

- 1) kulud bürootarvetele;
- 2) sidekulud, sealhulgas telefoni- ja postikulu;
- 3) infotehnoloogia kulud, sealhulgas kontoritehnika üürimise ja rentimise ning serverite, võrkude ja kontoritehnika hooldus- ja remondikulud;

- 4) kommunaalkulud, sealhulgas kütte, vee, elektri ja ruumide koristamise kulud;
- 5) kontoriruumide üürimine ja rentimine;
- 6) valveteenus.

Kaudsed kulud võivad olla kulud, mis on seotud klatri tegevuskava administreerimisega ning millele PRIA ei nõua kuludokumente. Kuludokumente ei nõuta summale, mis arvestatakse 15% otseselt klatri personalikuludest. Nt. on personalikulu 1000 eurot bruto, siis 150 eurole kaudsetele kuludele ei nõuta kuludokumente.

Kõik nimetatud kaudsed kulud peavad olema seotud ainult klatri tegevustega. Kui luuakse juba olemasoleva MTÜ juurde klaster, siis tuleb ka raamatupidamislikult kaudsed kulud eraldi hoida. Olemasoleva klatri kulud, mis ei ole seotud klatriga ei ole abikõlblikud.

Innovatsioonitegevuste abikõlblikud kulud on:

1) katsete, toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogiate väljaarendamisega seotud kulud sealhulgas immateriaalse vara, sealhulgas kaubamärkide, patentide, litsentside, kasutusõiguste ja teenusena sisseostu kulud; ekspertiisi läbiviimise kulud; väliseksperdi kaasamise kulud või mittetootlikud investeerinud, nagu sellise tarkvara, katse- ja uurimisseadme ning vahendi ostmise, liisimise, üürimise või rentimise kulud, mis on vajalik ainult tegevuse elluviimiseks. Kui samas lõikes nimetatud tarkvara, katse- ja uurimisseadme ning vahendit ei kasutata tegevuse jaoks kogu nende kasutusaja jooksul, loetakse abikõlblikuks vaid amortisatsioonikulud, mis vastavad tegevuse kestvusele ja mille suurus arvutatakse heade raamatupidamistavade kohaselt.

2) asjaomase ala uuringute läbiviimise kulud, sealhulgas kaubamärkide, patentide, litsentside, kasutusõiguste ja teenusena sisseostu kulud; ekspertiisi läbiviimise; väliseksperdi kaasamise kulud või mittetootlikud investeerinud, nagu sellise tarkvara, katse- ja uurimisseadme ning vahendi ostmise, liisimise, üürimise või rentimise kulud, mis on vajalik ainult tegevuse elluviimiseks. Kui samas lõikes nimetatud tarkvara, katse- ja uurimisseadme ning vahendit ei kasutata tegevuse jaoks kogu nende kasutusaja jooksul, loetakse abikõlblikuks vaid amortisatsioonikulud, mis vastavad tegevuse kestvusele ja mille suurus arvutatakse heade raamatupidamistavade kohaselt.

3) teostatavusuuringute läbiviimise kulud, sealhulgas ekspertiisi läbiviimise kulud; väliseksperdi kaasamise kulud või sellise tarkvara ning vahendi ostmise, liisimise, üürimise või rentimise kulud, mis on vajalik ainult tegevuse elluviimiseks. Kui samas lõikes nimetatud tarkvara, katse- ja uurimisseadme ning vahendit ei kasutata tegevuse jaoks kogu nende kasutusaja jooksul, loetakse abikõlblikuks vaid amortisatsioonikulud, mis vastavad tegevuse kestvusele ja mille suurus arvutatakse heade raamatupidamistavade kohaselt.

Innovatsioonitegevuste kulude all mõeldakse kulusid, mis tekivad otseselt innovatsioonitegevusega, mis on majanduslikult otstarbekad ja vajalikud tegevuse eesmärgi saavutamiseks ning ei ole nimetatud sama paragrahvi lõikes 7 sätestatud mitteabikõlbliku kuluna.

Tehtavate kulude vastavus turuhindadele ja toetuse otstarbekas ning säästlik kasutamine tagatakse ka määruse § 7 sätestatud võrreldavate hinnapakumuste küsimuse nõudega.

Eelnõu § 6 lõikes 7 sätestatakse mitteabikõlblikud kulud. Abikõlblikud kulud ei ole kulud, mis on nimetatud lõikes 6 ning kulud, mis ei ole seotud konkreetselt klatri tegevustega klatri perioodi jooksul selle määruse mõistes ning mis on vastuolus Euroopa Parlamendi ja Nõukogu (EL) 1305/2013 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) määrusega.

Eelnõu § 6 lõikes 8 sätestatakse, et käibemaks on abikõlblik üksnes siis, kui see ei ole käibemaksuseaduse alusel tagasi nõutav.

Eelnõu § 7 sätestatakse nõuded hinnapakumuse kohta.

Eelarve kulude mõistliku ja põhjendatud hindamisel lähtutakse klatri poolt esitatud võrreldavatest hinnapakumistest, mis on muu objektiivne teave ühissätete kontekstis (artikkel 67 lõige 5 punkt a i)).

Alla 5000 euro käibemaksuta summa puhul tuleb innovatsioonitegevuste kulude osas esitada vähemalt üks hinnapakumine ning üle 5000 eurose käibemaksuta summa puhul tuleb esitada vähemalt kolm hinnapakumist. Samuti tuleb esitada hinnapakumised üldtegevuste kohta.

Juhul kui kolme sõltumatut pakkumust ei ole võimalik saada, tuleb PRIA-le esitada sellekohane põhjendus. Hinnapakumuse ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase kulutuse eest tasutava hinnaga. Nt kui innovatsioonitegevuse tarbeks annab kartuleid klatri liige, siis tuleb põhjendada hinnapakumusega, et kartuli hind ei ole põhjendamatult kõrge sarnase toote eest tasutava hinnaga.

Iga innovatsioonitegevuse kohta koostatakse enne tegevusega alustamist detailne eelarve, koos eespool nimetatud hinnapakumustega abikõlblike kululiikide kaupa ning see tuleb esitada PRIA-le vähemalt 30 tööpäeva enne innovatsioonitegevusega alustamist.

Ühekordse makse suurus arvestatakse välja klatri poolt esitatud detailse eelarve alusel. Innovatsioonitegevuste hüvitamisel ühekordse maksena, rakendatakse Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Määrus (EL) nr 1303/2013 (edaspidi ühissätted) artikkel 67 lõiget 1 punkti c ja sama artikkel lõiget 5. Kindlasummalise makse tuleneb ühissätete määruse artikkel 67 lõike 1 punktist c ja mille kohaselt antakse toetust kui summa ei ole suurem kui 100 000 eurot (bruto).

Abikõlblik maksumus kujuneb, arvestades otsuse tegija hinnangut planeeritud kuludele. Sarnaselt lepingulisele suhtele on võimalik eelnevalt anda hinnang sellele, kui palju klatri tegevuse tulemuse saavutamine maksab ehk milline on tulemuste saavutamiseks tekkivate kulude maksumus. Kulud peavad olema mõistlikud, abikõlblikud ja põhjendatud. Eelarve innovatsioonitegevuste osas esitatakse abikõlblike kululiikide kaupa. Innovatsioonitegevuste eelarve vastavust ja mõistlikkust hindab PRIA koostöös hindamiskomisjoniga. Eelarve mõistlikkuse ja vastavuse kontroll tuleb PRIA-l ära teha enne tegevuse alustamist.

Toetus makstakse ühekordse makse alusel välja ainult eelnevalt määratletud eesmärgi täielikul saavutamisel. Innovatsioonitegevuse eesmärk peab olema klatri selgelt ja konkreetselt sõnastatud, mida on võimalik hiljem üheselt hinnata. Eesmärk tuleb ära sõnastada juba tegevuskava esitamisel, sest hindamise aluseks on ka muuhulgas kõik esitatud innovatsioonitegevused seatud eesmärkide ja indikatiivse eelarvega.

Eelnõu § 8 sätestatakse toetuse määr ja suurus.

Eelnõu § 8 lõikes 1 sätestatakse, et taotletava toetuse maksimaalne summa ühe klatri kohta ühes tegevuskava esitamise voores kuni 800 000 eurot arvestades, et üldtegevuskulude jaoks on maksimaalselt 200 000 eurot ning innovatsioonitegevuste jaoks 600 000 eurot. Ehk kuni 48 kuuks on võimalik toetust taotleda kuni 800 000 eurot. Kui taotletakse lühemaks perioodiks, siis väheneb ka proportsionaalselt maksimaalne summa.

Eelnõu § 8 lõigetes 2 ja 3 sätestatakse innovatsioonitegevuse toetuse määr. Innovatsioonitegevuste hüvitamisel ühekordse maksena, rakendatakse Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Määrus (EL) nr 1303/2013 (edaspidi ühissätted) artikkel 67 lõiget 1 punkti c ja

sama artikkel lõiget 5. Ühekordne makse tuleneb ühissätete määruse artikkel 67 lõike 1 punktist c ja mille kohaselt antakse toetust kui summa ei ole suurem kui 100 000 eurot (bruto).

Eelnõu § 8 lõikes 4 sätestatakse, et kui taotletakse lühemaks perioodiks, siis väheneb ka proportsionaalselt maksimaalne summa.

Eelnõu § 8 lõikes 5 sätestatakse klatri üldtegevuskulu. Üldtegevuskulu ei või olla suurem kui 25% kogu klatri kuludest.

Eelnõu § 8 lõikes 6 sätestatakse finantsadministratsiooni maksimaalne kulu. Arengukavas on kirjas, et finantsadministratsioonikulud ei tohi ületada kaks % kogukulust.

Eelnõu § 8 lõikes 7 sätestatakse, et toetust antakse 100 protsenti tegevuskava tegevuste abikõlblikest kuludest.

Eelnõu § 8 lõikes 8 sätestatakse, et klatri üldtegevuskulud huvitatakse kuludokumentide alusel, kaudsed kulud hüvitatakse ühtse määra alusel arvestatuna 15 protsenti abikõlblikest otsestest personalikuludest ning innovatsioonitegevused hüvitatakse ühekordse maksena.

Eelnõu § 8 lõigetes 9-14 sätestatakse klatri üldkulude määrad, mis on nimetatud „Teadmussiirde ja teavituse toetuse“ määruises.

Klatri määruse § 6 lõikes 1 on nimetatud alljärgnevad abikõlblikud kulud:

- 1) tegevuste elluviimiseks vajalikud personalikulud, sealhulgas koordinaatori töötasu;
- 2) klatri koostöö, koordineerimise ja võrgustumise edendamise seotud kulud, sealhulgas mootorsõiduki liisimise, rentimise või üürimise kulud, kuni 320 eurot kuus, ruumide ja tehnika üürimine ja rentimine, rahastamisallika sümbolite kasutamise seotud kulud;
- 3) klatri liikmete lähetuskulud, sealhulgas koolituse osavõtumaks, majutus- ja sõidukulu;
- 4) teabematerjali väljaandmisega seotud kulud, sealhulgas koostamise, kujundamise, trükkimise ja haldamisega ning rahastamisallika sümbolite kasutamise seotud kulud;
- 5) klatri infopäeva ja tulemusi tutvustavate ürituste korraldamine, sealhulgas transpordi, ruumide ja tehnika üürimine ja rentimine, toitlustuskulud, esineja ja moderaatori kulud ning rahastamisallika sümbolite kasutamise seotud kulud;
- 6) tõlkekulud, sealhulgas nii suulise kui ka kirjaliku tõlke kulud;
- 7) klatri finantsadministratsiooniga seotud kulud.

Nendest osad tegevused kattuvad „Teadmussiirde ja teavituse toetuse“ määruisega ning seetõttu ka nimetatud määruse § 8 toetusmäärad tulenevad sealt.

Teadmussiirde ja teavituse toetuse määruisest tulenevad need alljärgnevalt:

Paragrahvis 9 lõikes 3 on sätestatud infopäeva puhul ühe osaleja osalemistasu standardiseeritud ühikuhinna maksumus ühe kalendripäeva kohta 47 eurot.

Paragrahvis 9 lõikes 4 on sätestatud konverentsi korraldamise puhul ühe osaleja osalemistasu standardiseeritud ühikuhinna maksumus ühe kalendripäeva kohta 84 eurot.

Paragrahvis 9 lõikes 7 on sätestatud ettevõtte külastuse puhul toetuse maksimaalne suurus 2000 eurot ühe kalendripäeva kohta, aga mitte rohkem kui 5000 eurot ühe tegevuskava kohta

Paragrahvis 9 lõikes 8 on sätestatud koolitus- või õppematerjali või käsiraamatu väljaandmise ning teabematerjali või elektroonilise väljaande väljaandmise või haldamise puhul on toetuse maksimaalne suurus 6000 eurot ühe väljaande kohta. Perioodilise väljaande puhul on toetuse maksimaalne suurus 2000 eurot ühe väljaande numbri kohta.

Paragrahvis 9 lõikes 9 on sätestatud esitlustegevuse toetuse maksimaalne suurus 1000 eurot.

Paragrahvis 9 lõikes 12 on sätestatud toetuse maksimaalne suurus toetatavate tegevuste abikõlblike kulude kaupa järgmiselt:

- 1) ruumi ja tehnika üürimise kulud ühe kalendripäeva kohta kuni 100 eurot tehnika, sealhulgas esitlustehnika üürimise korral ja kuni 160 eurot ruumi üürimise korral;
- 2) ettevõtte külastuse korraldamisega seotud personali ja osalejate majutuskulud Eestis kuni 80 eurot ööpäevas ühe inimese kohta;
- 3) ettevõtte külastuse korraldamisega seotud personali ja osalejate majutuskulud välisriigis kuni 125 eurot ööpäevas ühe inimese kohta;
- 4) ettevõtte külastuse, õpiringi või esitlustegevuse bussi üürimise kulud üks euro läbitud kilomeetri kohta või kuni 320 eurot päevas bussi kohta;
- 5) esitlustegevuse, ettevõtte külastuse, õpiringi korraldamisega seotud personali ja osalejate toitlustamise kulud kuni 20 eurot inimese kohta ühes kalendripäevas.

Eelnõu § 9 sätestatakse tegevuskava esitamine ja tegevuskava esitamise tähtaeg.

Eelnõu § 9 lõigetes 1 sätestatakse, et klaster esitab toetuse saamiseks elektroonsena või kirjalikult ettenähtud tähtajal PRIA-le tegevuskava ja selles esitatud andmeid tõendatavad dokumendid Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus. Elektroonsena käsitletakse nii digitaalselt allkirjastatud vorme kui ka e-PRIA kaudu esitatavaid vorme.

Eelnõu § 9 lõikes 2 sätestatakse dokumendid, mis peab esitama koos tegevuskavaga.

Klastri liikmed on ettevõtted ning seetõttu tuleb esitada ettevõtet esindava isiku jaoks volikirja. Kui ettevõtte esindaja on seadusjärgne esindusõiguslik isik, siis volikirja esitada ei ole vaja.

Klastri nimekirja puhul tuleb täita osalejate nimekirja vorm. Vormile tuleb kanda kõik klastris osalejad ning ära märkida kas osaleja on põllumajandustootja, põllumajandustöötaja või teadus- ja arendusasutus või eraõiguslik juriidiline isik, mille peamine eesmärk on uute toodete, tavade, protsesside või tehnoloogiate arendamine. Samuti märga selle kohta, millisesse innovatsioonitegevusse ta panustab või millise innovatsioonitegevusega ta on seotud ning PRIA jaoks on oluline ära märkida ka nende vähemalt kümme põllumajandustootja või –töötaja, kelle omatoodetud põllumajandustoodete või nende töötlemisel saadud toodete müügitulu on mõlemal majandusaastal ületanud 4000 eurot ja moodustanud üle 50 protsendi kogu müügitulust.

Esitatakse ka klastri tegevuskava kinnitamist tõendava dokumendina üldkoosoleku otsuse protokoll. Protokollil tuleb märkida vähemalt üldkoosolekul osalejad, millised olid arutelupunktid ning mis otsustati ning millise häältearvumusega. Häältearvumus peab olema välja toodud ning see peab vastama 80% põllumajandustootja või –töötaja enamuse nõudele.

Esitatakse innovatsioonitegevuste ligikaudsed eelarved ning enne tegevusega alustamist esitatakse detailsed eelarved koos hinnapakumustega. Ligikaudsesse eelarvesse planeeritavad summad peavad olema võimalikult reaalsed ja innovatsioonitegevuse elluviimiseks piisavad.

Finantsadministratsiooniga tegelev isik, kes on kursis abikõlblikkuse, kehtivate maksuseadustega jne., on soovitatav kaasata eelarve koostamisse algusest peale. Innovatsioonitegevuste eelarve kajastab innovatsioonitegevuse abikõlblike kulusid abikõlblike kulude lõikes. Tegevuskavade hindamisel on oluliseks aspektiks kulude realistlikkus, mõistlikkus ja vahendite säästlik kasutamine.

PRIA kontrollib nõutud 80% häälteenamuse nõuet vastavalt kas põhikirjast või lepingust. Kui põhikiri või leping on avaldatud kas klastri või Maamajanduse Infokeskuse veebilehel, siis eraldi seda juurde esitama ei pea.

Muid dokumente, mida ei ole eelpool nimetatud, võib esitada kui nad on vajalikud nõuetele vastavuse kontrollimiseks.

Eelnõu § 9 lõikes 3 ja 4 sätestatakse, et tegevuskava ja osalejate nimekirja vastavad vormid koostab PRIA ning need on kättesaadavad PRIA veebilehel. PRIA teatab tegevuskava esitamise tähtaja oma veebilehel ja ametlikes väljaannetes Ametlikud Väljaanded.

Eelnõu § 10 sätestatakse tegevuskava vastuvõtmine.

PRIA kontrollib tegevuskava nõuetele vastavust ja selles esitatud andmete õigsust ning klatri kavandatava tegevuskava vastavust määrusega enne tegevuskavade hindamiseks saatmist hindamiskomisjonile. Hindamiskomisjon hindab juba nõuetele vastavaid tegevuskavasid.

Eelnõu § 11 sätestatakse, et PRIA kontrollib vastuvõetud tegevuskava nõuetele vastavust ja selles esitatud andmete õigsust ning klatri ja tegevuskava vastavust Euroopa Liidu õigusaktides, Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduses, arengukavas ja määruses sätestatud nõuetele enne tegevuskavade hindamist.

Eelnõu § 12 sätestatakse tegevuskavade hindamine ja tegevuskavade paremusjärjestuse koostamine.

Eelnõu § 12 lõikes 1 sätestatakse, et PRIA hindab tegevuskavasid lisas sätestatud hindamiskriteeriumite alusel. Klatri meetmele ning uute toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogiate arendamise meetmele moodustatakse ühtne hindamiskomisjon. Ühtse hindamiskomisjoni mõte on, et oleks laiem arusaam ja ülevaade uue teadmise loomise tegevustest.

Eelnõu § 12 lõikes 2 sätestatakse, et klatri osas hindamiskomisjoni ülesanneteks on tegevuskavade hindamine ning paremusjärjestuse koostamine. Samuti klatri tegevuskava vahe- ja lõpparuande heakskiitmine. Innovatsioonitegevuste osas kui PRIA peab vajalikuks, on tal õigus hindamiskomisjonilt küsida hinnangut innovatsioonitegevuste eelarvele ja eesmärkidele.

Hindamiskomisjon moodustatakse vähemalt viiest liikmest. Liikmete hulgas peavad olema vähemalt Maaeluministeeriumi ja PRIA esindaja. Sõltumatuse tagamiseks võib kaasata ka teiste ministeeriumite esindajaid, mis on klatri osas vajalikud. Õigus on kaasata hindamisse ka eksperte, sealhulgas ka innovatsioonieksperte. Ekspertid ei pea olema koguaeg kaasatud hindamiskomisjoni töösse ning võivad ka eksperthinnangud esitada kirjalikult või elektroonsena. PRIA poolt moodustatava hindamiskomisjoni koosseis kooskõlastatakse enne kinnitamist Maaeluministeeriumiga ning kui koosseis on Maaeluministeeriumi poolt saanud heakskiidu, avaldatakse koosseis ka PRIA veebilehel. Moodustades hindamiskomisjoni, tuleb ka PRIAl koostada hindamiskomisjoni töökorraldus, tööjuhend või protseduurireeglid. Hindamiskomisjoni liikmed ja eksperdid peavad deklareerima oma sõltumatust hinnatavatest tegevustest, klatri, tema liikmetest ja partneritest. Erapooletus tähendab, et komisjoni liikmel ei tohi olla omandi-, sugulus- või muid olulisi sidemeid tegevuskava esitanud isiku, liikme või partneriga või tegevuskavade ettevalmistamisega. Seotuse olemasolul on isik kohustatud ennast taandama kõikidest tegevuskavade hindamistest. Juhul, kui komisjoni liige taandaks ennast ainult seotud tegevuskavadest, siis on võimalus hinnata teisi tegevuskavasid nõrgemalt ning vältimaks ebaõiglast olukorda, peab seotud komisjoni liige taandama ennast kõikidest tegevuskavade hindamistest.

PRIA võib komisjoni liikmetega sõlmida lepingu (nt töövõtuleping), mille raames võib kokku leppida kõikides vajalikes tingimustes ning lepingus peab olema sees erapooletuse ning konfidentsiaalsuse klausel.

Hindamiskomisjon võib teha ettepaneku klatri tegevuskavas oleva tegevuse muutmiseks või väljaarvamiseks. Muutmise või täiendamise aluseks võib olla ekspertarvamus ja/või klatri

kaitsekõne ning vastavalt sellele võib hindamiskomisjon esitada klastrile ettepaneku tegevuskava muutmiseks (nt on olemas uuring, mida klastri raames soovitakse teha, siis selles osas tehakse klastrile ettepanek tegevuse muutmiseks või välja arvamiseks). Klaster võib hindamiskomisjoni poolt tehtuid ettepanekuid arvestada ja vastavad täiendused tegevuskavasse sisse viia. Hindamiskomisjon hindab klastri poolt lõplikult esitatud tegevuskavasid.

Põhjendatud juhul võib hindamiskomisjon klastri tegevuse peatada. Mõjuv põhjus võib olla see, et klastri toetusrahasid kuritarvitatakse või kasutatakse valel otstarbel ning klastri töökorraldus ja tulemused ei vasta eelnevalt planeeritule.

Klastri tegevuste lõpparuanne esitatakse hindamiskomisjonile heaks kiitmiseks. Lõplike tegevuste väljamaksmiste aluseks on lisaks vajalikele kuludokumentidele ka heaks kiidetud lõpparuanne.

Eelnõu § 12 lõikes 3 sätestatakse, et tegevuskava hinnatakse vastavalt määruses ja määruse lisas kirjeldatud hindamiskriteeriumitele. Iga hindamiskriteeriumi lõikes antakse hindepunkte skaalal 0-4. Hinnatakse hindamiskomisjoni poolt ainult neid tegevuskavasid, mis vastavad määruses sätestatud tingimustele. Iga hindamiskriteeriumi lõikes annab hindamiskomisjoni liige punkte 0-4. Kõikide hindamiskomisjoni liikmete kõik hinded liidetakse iga hindamiskriteeriumi lõikes kokku ning saadakse iga hindamiskriteeriumi koondhinne. Iga hindamiskriteeriumi koondhinne korrutatakse läbi iga hindamiskriteeriumile määratud osakaaluga. Kõik osakaaluga läbi korrutatud koondhinde punktid liidetakse kokku ning kogusumma jagatakse hinnatud hindamiskomisjoni liikmetega ning saadakse kaalutud keskmine. Kaalutud keskmise alusel moodustub paremusjärjestus. Kaalutud keskmine arvestatakse täpsusega kolm kohta peale koma.

Oluline on, et koondhinne peab olema vähemalt iga hindamiskriteeriumi lõikes 2 hindepunkti. Ja kui paremusjärjestuses on tegevuskavad võrdsed kaalutud keskmised, siis eelistatakse seda tegevuskava, millel on esimese hindamiskriteeriumi lõikes suurem koondhinne.

Näide:

	Komisjoni liige:	Hindaja 1	Hindaja 2	Hindaja 3	Hindaja 4	Hindaja 5	KOKKU	Osakaaluga
HK	Punktid							
1) 30%	0-4	1	0	0	0	1	2	0,60
2) 25%	0-4	2	2	2	3	2	11	2,75
3) 15%	0-4	4	4	3	4	4	19	2,85
4) 10%	0-4	0	4	4	4	4	16	1,60
5) 10%	0-4	2	4	3	1	2	12	1,20
6) 10%	0-4	1	1	1	1	1	5	0,55
	Kokku:	10	15	13	13	14	65	9,55

Kaalutud keskmine:

1,910

Kaalutud keskmise arvutamine antud näite puhul: $9,55 \text{ jagatakse hindamiskomisjoni liikmete arvuga ehk } 9,55:5=1,910$

Eelnõu § 12 lõikes 4 sätestatakse hindamiskriteeriumite osakaalud.

Esimesel hindamiskriteeriumil osakaaluga 30% koondhindest, eelistatakse klastrite tegevuskavasid, milles kõik ette nähtud tegevused on suunatud uue idee, tehnoloogia, tava,

protsess või toode arendamiseks vähemalt Eesti ja tegevusvaldkonna tasandil ning selle rakendamiseks on laiemalt suurem potentsiaal ka Euroopa tasandil.

Teisel hindamiskriteeriumil osakaaluga 25% koondhindest, eelistatakse klastrite tegevuskavasid, milles kõik planeeritavad innovatsioonitegevused on põhjendatud ja vajalikud klatri eesmärgi, probleemi või kitsaskoha lahenduse eesmärgi saavutamiseks ning tulemused on tootmises, töötlemises ja turustamises reaalselt rakendatavad.

Kolmandal hindamiskriteeriumil osakaaluga 15% koondhindest, eelistatakse klastrite tegevuskavasid, mis on tehnilised ja sisuliselt läbi mõeldud ja kõik tegevused kvaliteetselt teostatavad, sh elluviijatel on olemas vajalik kompetents. Läbi on mõeldud võimalikud riskid ja alternatiivsed tegevused.

Neljandal hindamiskriteeriumil osakaaluga 10% koondhindest, eelistatakse klatri, mis hõlmab vertikaalselt koostöö osas laiemalt tootmist, töötlemist ja turustamist, horisontaalselt laiemalt erinevaid tarneahela etappe nagu tootmine, töötlemine ja turustamine ning mõjutades laiemalt seeläbi majandust ja keskkonda. Majanduslik mõju on suurem näiteks kui on kaasatud nt liha tootmise ja töötlemise tegevusvaldkonna klattrisse linnu-, sea-, veiseliha jne. põllumajandustootjad ja –töötledjad.

Viiendal hindamiskriteeriumil osakaaluga 10% koondhindest, eelistatakse klatri, mille tegevuskava rakendamiseks on kaasatud kõige laiem osapoolte hulk.

Kuuendal hindamiskriteeriumil osakaaluga 10% koondhindest, eelistatakse klatri, mis kõiki saadud innovatsioonitegevuste tulemusi laiemalt ja süsteemsemalt levitab ning kasutab selleks erinevaid võimalusi.

Eelnõu § 12 lõikes 5 sätestatakse, et hindamistulemuste põhjal moodustab PRIA tegevuskavade paremusjärjestuse. Paremusjärjestuse aluseks on kaalutud keskmine täpsusega kolm kohta peale koma ning kehtestatud prioriteetsed tegevusvaldkonnad. Paremusjärjestused tekivad nt piima tootmine ja töötlemine; liha tootmine ja töötlemine; põllukultuuride tootmine ja töötlemine; aiandussaaduste tootmine ja töötlemine ning mahepõllumajandussaaduste tootmine ja töötlemine tegevusvaldkondadesse. Klastreid, kelle tegevusvaldkond jääb väljapoole prioriteetseid tegevusvaldkondi, hinnatakse rahaliste vahendite olemasolul eraldi tegevusvaldkonnana.

Eelnõu § 12 lõikes 6 sätestatakse, et tegevuskavade paremusjärjestuse koostamisel loetakse paremaks suurema hindepunktide summa saanud tegevuskava. Võrdsete hindepunktide kaalutud keskmisega tegevuskavade puhul eelistatakse seda tegevuskava, mis on saanud esimese hindamiskriteeriumi lõikes kõrgeima koondhinde. Kui koondhinded on võrdsed, siis võib eelistada tegevuskava, millele on hindamiskomisjoni liikmed andnud enim maksimum punkte.

Eelnõu § 13 sätestatakse tegevuskavade heakskiitmine ja heakskiitmata jätmine.

Kui eelarve summa ületab toetatava tegevuse rahastamise eelarvet, siis rahuldatakse tegevusvaldkonna parimad, mis on saanud koondhindeks vähemalt 2 hindepunkti.

Tegevuskavade mitteabikõlblike kulude puhul võib PRIA teha tegevuskava osalise heakskiitmise otsuse ning vähendades toetuse summat mitteabikõlblike kulude võrra.

Kui innovatsioonitegevuste osas on tegemist vähese tähtsusega abi andmisega, siis PRIA märgib selle ka tegevuskava heakskiitmise otsuses.

PRIA teeb tegevuskavade kohta otsuse 100 tööpäeva jooksul, arvates tegevuskava esitamise tähtpäevast.

Kui PRIA tunnistab tegevuskava nõuetele mittevastavaks, siis sisuliselt tegevuskava ei hinnata ja tehakse tegevuskava heakskiitmata jätmise otsus.

Eelnõu § 14 sätestatakse tegevuskava elluviimine ja klatri kohustused.

Eelnõu § 14 lõikes 1 sätestatakse, et klaster peab ellu viima tegevuskava, levitama innovatsioonitegevuste tulemusi, esitama tegevuskava vahe- ja lõpparuanded ettenähtud kuupäevadel ning tõendatavad dokumendid. Innovatsioonitegevuste puhul peab esitama eelarve, sh koos hinnapakumustega ning innovatsioonitegevuse lõppemisel esitama lõppeesmärgi hindamise aruande.

Eelnõu § 14 lõikes 2 sätestatakse, et kuludokumente võib klaster esitada 12 kuu jooksul kuni neli korda. Kuludokumente esitatakse nendele tegevustele, millele need on nõutud.

Eelnõu § 14 lõigetes 3 ja 4 sätestatakse toetuse kasutamise seotud klasteri vahe- ja lõpparuande esitamine. Üheks kohustuseks tklastriks on esitada vastavalt klasteri perioodile vahearuanne ja lõpparuanne või ainult lõpparuanne. Vahearuanne esitatakse kui tegevuskava määruse mõistes planeeritakse pikemalt kui 24 kuud. Ainult lõpparuanne esitatakse klasterite puhul, mis tegutsevad antud määruse mõistes vähem kui 24 kuud. Kui tegevuskava kiidetakse heaks peale 15-ndat kuupäeva, siis klasteri arvestusse läheb esimese kuuna järgnev kuu. Kui tegevuskava kiidetakse heaks enne 15-ndat, siis läheb klasteri esimese kuu arvestusse see sama kuu, kus tehti heakskiitmise otsus.

Klaster, mis antud määruse mõistes planeeritakse pikemaks kui 24 kuud, siis arvestatakse vahearuanne ajaks klasteri keskpaik. Nt klasteri tegevuskava kiidetakse heaks 16. märts 2015, siis esimene kuu on aprill 2015. Ja näite puhul siis tegutseb klaster 30 kuud, siis vahearuanne esitamise aeg on 15 kuud peale tegevuskava heakskiitmist. Vahe- ja lõpparuande kuupäevad esitab PRIA tegevuskava heakskiitmise otsuses.

Eelnõu § 14 lõikes 5 sätestatakse vahearuanne sisu. Klaster on kohustatud esitama PRIA-le tegevuskava vahearuaruande, mis sisaldab vähemalt alljärgnevat: vahearuanne näidatakse ära tegevuskavas tehtud tegevused, antakse hinnang etapi eesmärgi saavutamisele, tulemuslikkusele ja elluviimisele ning tegevuskava lõppeesmärgi saavutamise perspektiivile. Oluline on esitada info, kuhu on tegevuskavaga jõutud ja mida planeeritakse edasi. Vahearuanne vormid koostatakse PRIA poolt ja need on kättesaadavad PRIA kodulehel.

Eelnõu § 14 lõigetes 6 ja 7 sätestatakse lõpparuande sisu. Klaster on kohustatud esitama PRIA-le tegevuskava lõpparuande, mis sisaldab vähemalt alljärgnevat: lõpparuandes esitatakse info tegevuskava raames tehtud tegevuste kohta, vajaduse korral põhjendatakse erinevusi tegevuskavas kavandatud ja tegelike tulemuste vahel, antakse hinnang tegevuskava lõppeesmärgi saavutamisele koostöös osapooltega. Aruande vormid koostatakse PRIA poolt ja need on kättesaadavad PRIA kodulehel.

Eelnõu § 14 lõikes 8 sätestatakse, et PRIA teavitab klasterit hiljemalt 45 päeva jooksul aruande heaks kiitmisest või mitte heaks kiitmisest.

Eelnõu § 14 lõikes 9 sätestatakse, et klaster on kohustatud täitma kõiki määruses esitatud nõudeid. Kasutama toetust vastavuses esitatud tegevuskava ja tegevuskava heakskiitmise otsusega; tagama, et kogu klasteri tegutsemise perioodi jooksul selle määruse mõistes, oleks kaasatud vähemalt kümme põllumajandustootjat või põllumajandustoodete töötajat, kes on põllumajandusliku majandustegevusega tegelenud vähemalt tegevuskava esitamise aastale vahetult eelnenud kaks majandusaastat ning tema omatoodetud põllumajandustoodete või nende töötlemisel saadud toodete müügitulu on mõlemal majandusaastal ületanud 4000 eurot ning moodustanud üle 50% kogu müügitulust ning partneritena teadus- ja arendusasutused või eraõiguslik juriidilised isikud, mille peamine eesmärk on uute toodete, tavade, protsesside või tehnoloogiate arendamine. Tagama klasteri juhtimise ja selle eduka elluviimise tegevuskava heakskiitmise otsuses fikseeritud tähtaegade ja tingimuste kohaselt; teavitama PRIA-t elektroonselt muudatustest või teavitama PRIA-t elektroonselt nõusoleku saamiseks, kui klaster muudab tegevuskavaga seotud tegevusi, muudab toetuse saamise või kasutamise seotud muid asjaolusid, mille tõttu tegevuskavas esitatud andmed ei ole enam

täielikud või õiged ning kui muudetakse tegevuskavas osalevaid ja tegevuskavas nimetatud partnereid ja liikmed ning nende tööülesandeid. Teavitama PRIAt tegevuskava tegevuste ajutisest peatamisest, mis on tingitud PRIAst mittesõltuvatest asjaoludest; vastama PRIA poolt esitatud küsimustele klatri ja tegevuskava ellu viimise kohta; esitama PRIA-sse tähtaegselt nõutud informatsiooni, sealhulgas vahe- ja lõpparuanded, innovatsioonitegevuste osas lõppeesmärgi hindamise aruande; tagama, et klatri raamatupidamises on toetatava klatri kulud ja neid kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest selgelt eristatavad; andma audiitori ja järelvalvet teostava isiku kasutusse kõik klatri tegevusega seotud andmed ja dokumendid kolme tööpäeva jooksul nõudmisest arvates; jagama klattris osalevatele liikmetele ja partneritele informatsiooni vähese tähtsusega abi alusel saadud abi saamise kohta ning täitma teisi Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse ja selle alusel antud õigusaktides, toetuse tegevuskava heakskiitmise otsuses või käesolevas määruses sätestatud kohustusi ning innovatsioonitegevuste puhul tagama eelarve koostamisel seatud eesmärgi saavutamise.

Eelnõu § 14 lõikes 10 sätestatakse klatri innovatsioonitegevuste tulemuste levitamise. Peale innovatsioonitegevuse lõppemist tuleb tulemustest levitada avalikkust laiemalt ning innovatsioonitegevuse kohta peab olema avaldatud vähemalt järgmine informatsioon:

- 1) innovatsioonitegevuse nimetus;
- 2) klatri andmed;
- 3) innovatsioonitegevuse elluviijad ja nende kontaktandmed;
- 4) lühikokkuvõtte, sh eesmärk, eesmärgi saavutamine või mitte saavutamine, tulemus;
- 5) innovatsioonitegevuse periood;
- 6) rahastamisallikas;
- 7) innovatsioonitegevuse kogueelarve.

Eelnõu § 15 sätestatakse tegevuskava elluviimist tõendavate dokumentide esitamine.

Peale tehtud tegevuste täielikult tasumist esitab klaster PRIA-le maksetaotluse, mis on avaldatud ka PRIA veebilehel.

Maksetaotlusega koos esitatakse innovatsioonitegevuste puhul innovatsioonitegevuste lõppeesmärgi hindamiseks vajaliku lõpparuande, mis on aluseks ühekordse makse rakendamisel. Muid kuludokumente innovatsioonitegevuse osas ei nõuta. Kui on algselt paika pandud innovatsioonitegevuse eesmärk täidetud, siis makstakse toetuse summa klattrile välja. Kui eesmärk ei ole saavutatud ning on täitmata, siis väljamakset ei tehta. Innovatsioonitegevuse eesmärgi täitmist tõendab eesmärgi hindamise lõpparuanne, mis esitatakse PRIA-le kulutuse välja maksmiseks. Eesmärgi täitmise osas on PRIA-l õigus hinnangut küsida ka hindamiskomisjonilt. Eesmärgi osalisel saavutamisel jääb toetus välja maksmata.

Personalikulude osas peab esitama tõendatavad dokumendid sealhulgas töötasu maksmist ja töötasuga kaasnevate maksude tasumist tõendav maksekorraldus. Klatri üldtegevuste personalikulu (siia alla ei lähe innovatsioonitegevuse elluviimises osalev personal) on aluseks kaudsete kulude arvutamisel, millele ei nõuta kuludokumente. Arveid ei pea esitama bürootarvetele, sidekuludele, telefoni- ja postikuludele, infotehnoloogia kuludele, kommunaalkuludele, kontoriruumi üürile ning valveteenusele.

Samuti arve-saatelehe või arve ära kirjal märgitud rahalise kohustuse tasumist tõendava maksekorralduse ära kiri või väljatrükk või arvelduskonto väljavõte; selle isiku, kellelt klaster tellis teenuse või töö, osutatud teenuse eest väljastatud või tehtud töö üleandmist-vastuvõtmist tõendava dokumendi ära kiri; töölepingu või tööandja korralduse, töövõtulepingu või käsunduslepingu ära kiri; töötasu maksmist ja töötasuga kaasnevate maksude tasumist tõendav maksekorraldus, arvelduskonto väljavõte või väljatrükk või

Maksu- ja Tolliameti ettemaksukonto väljavõte; väljavõte palgalehest, millelt on näha töötaja ja tema tööandja nimi, töötajale arvestatud töötasu ning sellest kinnipeetud maksud ja muud kinnipidamised ning makstav netotöötasu; tööajatabel juhul, kui töötaja täidab lisaks toetatava tegevuskava raames töö tegemisele ka muid ülesandeid; paragrahvis 8 nimetatud hinnapakumuste ära kirjad. Veel esitab infopäeva või konverentsi korraldamisel, seal osalenute nimekirjad ning teabe klasteri kaudu vähese tähtsusega abi saavate ettevõtjate kohta ning abi summa. Transpordi kulusid tõendav dokument, sealhulgas sõidupäevik või ühissõiduki kasutamist tõendav sõidupilet ja tellitud bussi üürimise ja rentimise korral sõidu marsuut ja kilometraaž, mis tõendab tehtud kulusid ning nimetatud kulusid tõendav maksekorralduse ära kiri, väljatrükk või arveldusarve väljavõte.

Liisingu puhul esitab klaster PRIA-le pärast tegevuste elluviimist ja nende eest täielikult tasumist liisingulepingus ettenähtud korras maksetaotluse koos järgmiste dokumentidega:

- 1) maksetaotluse esmakordse esitamise korral liisingu andja ja klasteri vahel sõlmitud liisingulepingu, maksegraafiku ja liisingueseme üleandmist tõendava dokumendi ära kiri;
- 2) maksetaotluse igakordse esitamise korral liisingu andja poolt klasterile väljastatud arve või arve-saatelehe ära kiri;
- 3) punktis 2 nimetatud arve-saatelehe või arve ära kirjal märgitud rahalise kohustuse tasumist tõendava maksekorralduse ära kiri või väljatrükk või arvelduskonto väljavõte.

Liisingu andja võib olla vaid krediidasutuste seaduse alusel ja korras tegutsev krediidasutus või tema konsolideerimisgruppi kuuluv finantseerimisasutus.

Eelnõu § 16 sätestatakse toetuse maksmine ja toetuse maksmisest keeldumine.

Eelnõu § 16 lõigetes 1 ja 2 sätestatakse, et toetus makstakse välja üksnes abikõlblike kulude hüvitamiseks ja PRIA otsustab toetuse maksmise selliselt, et kolme kuu jooksul arvates nõuetekohaste dokumentide saamisest kantakse toetusraha klasteri arvelduskontole, mitte hiljemalt kui 1. juuliks 2023.

Eelnõu § 16 lõikes 3 sätestatakse, et PRIA jätab toetuse maksmata kui ilmneb, et klaster ei ole täitnud kohustusi, mis on määrusega ettenähtud.

Eelnõu § 16 lõikes 4 ja 5 sätestatakse, et PRIA teeb tegevuskava heakskiitmise otsuse muutmise otsuse või tegevuskava heakskiitmise otsuse kehtetuks tunnistamise otsuse 30 tööpäeva jooksul arvates toetuse maksmisest keeldumise aluseks olevast asjaolust teadasaamisest. Toetuse maksmisest keeldumise otsuse korral tunnistab PRIA tegevuskava heakskiitmise otsuse täielikult või osaliselt kehtetuks.

Eelnõu § 17 sätestatakse, et dokumente säilitatakse kuni 2032 aasta 31. detsembrini.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1305/2013 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT L), komisjoni määrus (EÜ) nr 808/2014, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1305/2014 rakendamise üksikasjalikud eeskirjad kontrollimenetluse rakendamise ja maaelu arengu toetusmeetmete nõuetele vastavuse kohta (ELT L 368, 23.12.2006, lk 74–84), komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 807/2014 millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu

Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja kehtestatakse üleminekusätted ning Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Määrus (EL) nr 1303/2013, mis on aluseks toetuste ja tagastatava abi vormide rakendamisele.

Eelnõu koostamisel on arvestatud

- 1) komisjoni määruses (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1-8),

4. Määruse mõjud

Määruse eelnõuga kehtestatakse arengukava meetme 16 „Koostöö“ alameetme „Innovatsiooniklastri toetus“ raames antava toetuse andmise ja kasutamise tingimused ning kord.

Klastri eesmärgiks on stimuleerida majandus- ja uuendustegevust, edendades intensiivset suhtlemist, ressursside jagamist ning teadmiste ja oskusteabe vahetamist ning aidates ka tõhusalt kaasa teadmussiirdele, võrgustikutööl ja teabe levitamisele klastri ettevõtjate vahel. Klastri lisandväärtus seisneb lisaks selles, et keskendada olemasolevaid strateegiad innovatsioonile ning tugevdada sidemeid ettevõtjate, sidusrühmade, ülikoolide ning katselaborite vahel.

Toetuse tulemusel on oodata koostöö paranemist erinevate osapoolte ja sektorite vahel ja intensiivistumist mitmete ettevõtjate ja teadus- ja arendusasutuste vahel, aidates seeläbi kaasa sektori innovatsioonivõimekuse kasvule ning sellest tulenevale konkurentsivõime tõusule.

Toetuse rakendumine aitab kaasa ka Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014–2020 „Teadmistepõhine Eesti” raames sätestatud eesmärkide saavutamisele.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Arengukava meetme 16 „Koostöö“ alameetme „Innovatsiooniklastrite toetus“ määruse rakendamist rahastatakse 89% ulatuses Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) ning 11% ulatuses Eesti riigi riigieelarvest, vastavalt 7 476 000 eurot ja 924 000 eurot.

Innovatsiooniklastrite kogu eelarve on 8 400 000 eurot.

Määruse rakendamine ei too tulusid riigieelarvesse.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu koostamisel on läbi viidud laiemale avalikkusele erinevaid klastri ideoloogiat tutvustavaid seminare ning mõttekodasid ajavahemikus 2013 jaanuar kuni 2015 jaanuar. Väiksematele üritustel olid kaasatud spetsiifilisem ja konkreetsema huviga potentsiaalsed osalejad ning suurematel üritustel olid kaasatud laiemal huviga osalejad.

Väljatöötatud „Innovatsiooniklastri toetuse“ eelnõud on potentsiaalsetele klasteri eestvedajatele tutvustatud ajavahemikus märts – aprill 2015.

Samuti on kogu seminaride, mõttekodade ning eelnõu tutvustuste info kättesaadav kõigile huvitatud isikutele aadressil www.maainfo.ee.

Eelnõu esitatakse õigusaktide eelnõude elektroonilise kooskõlastamise infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Haridus- ja Teadusministeeriumile.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ants Noot

Kantsler